

ความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
Buddhist Monk Teachers' Satisfaction with Duty Performance in Schools in
Mueang District, Yasothon Province

พระมหาขวัญชัย พรหมวิโส (บุตรพรหม)^๑
Phramaha Khuanchai Promvangso (Budprom)
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ๒) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ที่มีอายุ และระดับการศึกษา แตกต่าง กัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา ๒๕๕๔ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน ๓๙ คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ F-test (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติให้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least-Significant Different) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ๓ ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ด้านโดยเรียงลำดับตาม ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะหน้าที่การงาน รองลงมา ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร และบุคลากรผู้ร่วมงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

๒) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ โดยครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความพึงพอใจมากกว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุ ๓๑ - ๕๐ ปี ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหารและบุคลากรผู้ร่วมงาน และด้านลักษณะหน้าที่การงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ โดยครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความพึงพอใจมากกว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุ ๓๑ - ๕๐ ปี ส่วนด้านความพอใจและการยอมรับในการปฏิบัติงานและด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ส่วนครูพระสอน

^๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ได้ให้ ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ลำดับตามค่าความถี่จากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ควรจัดให้มีการพิจารณาความพอใจในหน้าที่การงานสำหรับครูพระ ควรจัดให้มีการพิจารณาผลงานในการสอนด้านศีลธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อพิจารณาให้รางวัล งานด้านการสอนศีลธรรมในโรงเรียนถือว่าเป็นงานที่มีความเหมาะสมแล้วสำหรับพระ แต่ควร จัดให้มีหลักสูตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียนโดย เฉพาะ ของครูพระ เพราะครูพระแต่ละรูปจัดการสอนไม่เหมือนกัน ตามลำดับ

ABSTRACT

The purposes of this thesis were as follows: 1) to gauge Buddhist monk teachers' satisfaction with their duty performance of teaching morality in schools in Yasothon province's Mueang district, 2) to compare their satisfaction with their duty performance of teaching morality herein, resting on their differing ages and educational backgrounds and, 3) examine their suggestions on their duty performance of teaching morality herein. The sampling group using simple random sampling was set with Taro Yamane's table, resultantly earning 39 subjects. The statistical tools used for analyzing data included frequency, percentage, mean and standard deviation, comparing differences of data by way of t-test and F-test (One-way ANOVA). Were statistically significant differences found, such differences in means of a single pair would be tested by way of LSD (Least-Significant Different) by making use of the software package to process data.

The research's results were found as follows:

1) Buddhist monk teachers' satisfaction with their duty performance of teaching morality in schools in Yasothon province's Mueang district was rated very good in the overall aspect. When taking a single aspect into consideration, three aspects were scored as very good and one aspect as neutral. Those aspects ranked in descending order of means were i) job and duty descriptions, ii) relationship with school administrators and colleague personnel and iii) work environments.

2) The hypothesis testing results showed that statistically significant differences in Buddhist monk teachers' differing ages were correlated with their satisfaction with their duty performance of teaching morality in schools. To put it simply, those Buddhist monk teachers aged below 30 years were more satisfied than those at the ages of 33-50 years. So were Buddhist monk teachers' preceding ages and their satisfaction with their duty performance of teaching morality in aspects of relationship with school administrators and colleague personnel. As for the aspect of satisfaction and acceptance of their work

performance of teaching morality, they were identically satisfied, while no significant differences in their differing ages were correlated with their satisfaction with their duty performance of teaching morality in schools here in both the overall aspect and a single one, thus constituting null hypothesis.

3) Buddhist monk teachers teaching morality in schools in Yasothon's Mueang district suggested their satisfaction with their duty performance here in descending order of three frequencies. First, there should be consideration of their satisfaction with their duty performance in schools. Next, there should be taking their work performance into consideration to award the prize as the job of teaching morality in schools was exactly regarded as only suitable for Buddhist monks, but there should have a specific morality curriculum in schools as each Buddhist monk teach morality differently.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมไทยกำลังหันมาให้ความสำคัญกับเรื่องของศาสนา คุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม ค่อนข้างมากเพราะเชื่อว่า มีความจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของสังคม และมวลมนุษยชาติ สามารถช่วยให้เกิดสันติสุข และสันติภาพได้เนื่องจากสภาวะการณ์ในปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้นำพาให้เด็กและเยาวชนไทยเดินในทางที่ผิดเพี้ยนเบี่ยงเบน จนกลายเป็นปัญหาของสังคมไม่ว่าจะเป็นการทะเลาะวิวาท ปัญหายาเสพติดหรือแม้แต่เรื่องอาชญากรรมที่บางครั้งก็มีเด็ก และเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นหากปล่อยทิ้งไว้ อาจกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง และยากที่จะแก้ไขยิ่งขึ้น เรื่องนี้ทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่าต้องเร่งเยียวยาแก้ไขกันตั้งแต่ต้นทางนอกจากครอบครัวหรือบ้านจะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยแก้ไขแล้วโรงเรียนก็เป็นอีกหนึ่งจุดที่สำคัญไม่เพียงเท่านั้นยังมีวัดและพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นที่พึ่งทางใจของชาวพุทธที่จะมีส่วนช่วยดึงเด็กที่หลงผิดไปแล้วให้กลับมาสู่แนวทางที่ถูกต้องหรือเป็นจุดสกัดเด็กดีไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทางได้เรียกว่าต้องให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมเกื้อกูลกัน

กระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีการทำข้อตกลงความร่วมมือกันในการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้ในเรื่องศิลปวัฒนธรรมตลอดจนการสร้างศีลธรรมและจริยธรรมอันดีงามให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชน ด้วยเชื่อว่าความร่วมมือดังกล่าวจะสามารถช่วยลดปัญหาด้านเยาวชนได้หนทางหนึ่ง “โครงการ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน”^๒ คือ โครงการหนึ่งภายใต้ความร่วมมือของ ๒ กระทรวง นายปกรณ์ ต้นสกุล ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม กรมการศาสนาได้กล่าวไว้ว่า ครูพระสอนศีลธรรมจะเป็นการเชื่อมโยงระหว่างเรื่องของคุณงามความดี คุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม เข้ามาไว้ในตัวบุคคล เพราะเป็นการนำครูที่เป็นพระสงฆ์เข้าไปสอนถึงในสถานศึกษาทุกระดับชั้น โดยกรมการศาสนาได้จัดให้มีการถวายความรู้ให้กับครูพระให้มีความเชี่ยวชาญในการเผยแพร่ธรรมที่สอดคล้องกับระดับวุฒิภาวะของผู้เรียนก่อน ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ซึ่งครูพระทุกรูปจะมีความรู้ในการนำหลักจิตวิทยามาใช้สร้างแรงจูงใจให้ทุกคนได้ใกล้ชิดพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้นรวมทั้งทำให้เด็กและเยาวชนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวัดต่อพระสงฆ์มากขึ้นด้วย

^๒ สมิต สัจฉกร, “การพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้”, *Quality Journal*, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑๒ (พฤศจิกายน-ธันวาคม, ๒๕๔๑) : ๗.

ความจริงเรื่องของครูพระสอนศีลธรรมไม่ได้เพิ่งเริ่มต้น กรมการศาสนาเริ่มทำโครงการนี้มาหลายปีแล้ว เพราะทราบปัญหาที่ว่า เรื่องการสอนวิชาศีลธรรมหรือวิชาทางศาสนาในโรงเรียนเป็นอะไรที่น่าเบื่อและโรงเรียนส่วนใหญ่ก็ยังคงขาดแคลนครูประจำที่มีความเชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาสอน ต้องอาศัยครูสาขาวิชามาช่วยสอน บางโรงเรียนนิมนต์พระคุณเจ้าวัดในละแวกโรงเรียนมาช่วยสอนเป็นพิเศษ แต่ก็ไม่ได้จัดอย่างเป็นระบบ และที่สำคัญครูพระที่มีความสามารถในวิชาการศึกษาก็มีน้อยไม่เพียงพอที่จะเข้าไปสอนในทุกโรงเรียนได้ กรมการศาสนาจึงเริ่มทำโครงการ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ เป็นต้นมาในปี ๒๕๔๘ ก็ปรากฏว่าได้ผล และยังได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีโดยได้รับการอนุมัติงบประมาณในการดำเนินงานโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจำนวน ๕๗,๙๖๔,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อขยายผลของโครงการจัดหาและฝึกอบรมครูพระสอนศีลธรรมจำนวน ๔,๐๐๐ รูป กระจายอยู่ทุกตำบลในอัตรา ๑ รูป ต่อ ๒ ตำบล สำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน ส่วนระดับอาชีวศึกษาจัดให้ ๓ รูปต่อ ๑ จังหวัด โดยครูพระที่จะมาสอนศีลธรรมในโรงเรียน จะต้องสำเร็จนักรธรรมเอก หรือประโยค ๑-๒ ขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่ง หรือเป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรี

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาให้ทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำไปแก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้ดีขึ้นในอนาคต ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีทั้งในด้านกรรมมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อผลประโยชน์ต่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
๒. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ของครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน
๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สมมติฐานการวิจัย

๑. ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจมีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน
๒. ครูพระสอนศีลธรรมที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจมีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

๑. ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำนวน ๔๓ รูป

๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำแนกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

- ๑) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร และเพื่อนร่วมงาน
- ๒) ด้านลักษณะหน้าที่การงาน
- ๓) ด้านความพอใจ และการยอมรับในการปฏิบัติงาน
- ๔) ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

๓. ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ โรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ที่ครูพระเข้าไปปฏิบัติงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง
จังหวัดยโสธร มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

๑. ทำให้ทราบความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง
จังหวัดยโสธร
๒. ทำให้ทราบความพึงพอใจที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ของครู
พระสอนศีลธรรมที่มีอายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน
๓. ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนในอำเภอ
เมือง จังหวัดยโสธร
๔. สามารถนำผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยไปปรับปรุงในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมใน
โรงเรียน เพื่อพัฒนาการสอนต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมุ่งที่จะศึกษา
เรื่อง ความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
ในด้านต่างๆ เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียด ตามหัวข้อ
ต่อไปนี้ ประชากร ได้แก่ ครูพระสอนศีลธรรมที่ปฏิบัติงานสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัด
ยโสธร จำนวน ๔๓ รูป กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูพระสอนศีลธรรมที่ปฏิบัติงานสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง
จังหวัดยโสธร จำนวน ๔๓ รูป ใช้วิธีกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro
Yamane)^๓ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๓๙ รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน
ประกอบด้วย ตอนที่ ๑ ปลายส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะ
แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความพึงพอใจของครูพระ
สอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วน

^๓สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น,
๒๕๔๔), หน้า ๑๒๗.

ประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบเลือกตามระดับความคิดเห็น จำนวน ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด **ตอนที่ ๓** แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร การสร้างเครื่องมือและทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนดังนี้ ๑) ศึกษาเอกสาร วารสาร บทความ ตำราต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ๒) ร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้เกี่ยวกับความพึงพอใจการปฏิบัติงาน ๓) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาขอคำแนะนำ ในการกำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบสำนวนภาษาความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ ๔) เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงทั้งโครงสร้าง เนื้อหา และสำนวนภาษา ผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน ๕) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องอีกครั้ง ๖) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูพระผู้สอนศีลธรรมที่โรงเรียน อำเภอภูคชุม จังหวัดยโสธร จำนวน ๒๐ รูป เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ๗) การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้ (๑) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total Correlation) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Simple Correlation Coefficient) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง ๐.๒๘-๐.๗๑ (๒) นำข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๑ ๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับประชากรต่อไป ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูพระสอนศีลธรรมมาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติคอมพิวเตอร์ สถิติสำเร็จรูปทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) S.D., F - test เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์กับแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วเสนอแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เกี่ยวกับ ความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมุติฐาน เป็นการเปรียบเทียบค่าความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ใช้ค่า F - test (One - way Analysis of Variance) สำหรับปัจจัยที่มีจำนวนมากกว่า ๒ กลุ่ม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตอนที่ ๔ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แล้วรวบรวมข้อมูลตามประเด็น นำมาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอแบบบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร สรุปได้ดังนี้

๑. ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๑๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๒ รองลงมาคืออายุต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๑๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๑ และมีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๘ ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๙๒ รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน ๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๙๕ และสำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๓

๒. ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัย พบว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ๓ ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ด้านโดยเรียงลำดับตาม ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะหน้าที่การงาน รองลงมา ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร และบุคลากรผู้ร่วมงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

ส่วนผลการวิจัยรายด้าน ปรากฏดังต่อไปนี้

๑) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหารและบุคลากรผู้ร่วมงาน พบว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหารและบุคลากรผู้ร่วมงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ๕ ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ โดยลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารบริหารงานด้วยความมีเหตุผล รองลงมา คือ ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานเต็มไปด้วยความรักความสามัคคีความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ใช้ความริเริ่มในการปฏิบัติงาน

๒) ด้านลักษณะหน้าที่การงาน พบว่า พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านลักษณะหน้าที่การงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมอบหมายของผู้บริหารสอดคล้องกับความรู้ความสามารถของครูพระ รองลงมาคือ ขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่มีความเหมาะสมและความชัดเจน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ในงานที่รับผิดชอบ

๓) ด้านความพอใจและการยอมรับในการปฏิบัติงาน พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านความพอใจ และการยอมรับในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในมาก ๓ ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ โดยลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพิจารณาปรับค่าถวายนิตยภัตในการสอนมีอยู่เสมอและเป็นปัจจุบัน รองลงมา คือ หน่วยงานที่รับผิดชอบให้การส่งเสริมการศึกษาเพิ่มเติม

และความพอใจด้านการศึกษาเป็นอย่างดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการพิจารณาผลงานด้านการสอนที่ผ่านมาเป็นอย่างดี

๔) ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ๒ ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ข้อ โดยลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ห้องเรียนที่ใช้สอนมีความเหมาะสมกับการเรียนเป็นอย่างดี รองลงมา คือ สภาพห้องเรียนช่วยสร้างบรรยากาศในการอยากเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แสงสว่าง และการถ่ายเทอากาศในห้องเรียนมีความเหมาะสมเป็นอย่างดีในการจัดการเรียนการสอน

๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ที่มีอายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๑ ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจมีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ โดยครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความพึงพอใจมากกว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุ ๓๑ - ๕๐ ปี ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหารและบุคลากรผู้ร่วมงาน และด้านลักษณะหน้าที่การงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ โดยครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความพึงพอใจมากกว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุ ๓๑ - ๕๐ ปี ส่วนด้านความพอใจและการยอมรับในการปฏิบัติงาน และด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ครูพระสอนศีลธรรมที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจมีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สรุป ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ได้ให้ ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ลำดับตามค่าความถี่จากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ควรจัดให้มีการพิจารณาความพอใจในหน้าที่การงานสำหรับครูพระ ควรจัดให้มีการพิจารณาผลงานในการสอนด้านศีลธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อพิจารณาให้รางวัล งานด้านการสอนศีลธรรมในโรงเรียนถือว่าเป็นงานที่มีความเหมาะสมแล้วสำหรับพระ แต่ควรจัดให้มีหลักสูตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียนโดย เฉพาะ ของครูพระ เพราะครูพระแต่ละรูปจัดการสอนไม่เหมือนกัน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ยังขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่นั้น จะต้องมีการส่งเสริมในด้านต่างๆ เพราะการปฏิบัติงานนั้นจะให้เกิดความพึงพอใจ จะต้องสร้างกำลังใจให้กับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสอนศีลธรรมในโรงเรียน ให้มีประสิทธิผล เกิดการร่วมมือกันในการสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อให้ได้แก่นักเรียนในโรงเรียนนำหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ตั้งนั้นการสร้างหรือเพิ่มความพึงพอใจให้เกิดขึ้นผู้ที่รับผิดชอบในการดูแลครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนต้องทราบข้อมูลว่าครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนพอใจหรือไม่พอใจสิ่งใดบ้างในการปฏิบัติงาน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ **ดิเรก โรจน์ปาน** ได้ศึกษาบทบาทและหน้าที่ที่คาดหวังและปฏิบัติจริงของครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตตามทัศนะศึกษาพบนิเทศอำเภอในเขตการศึกษา ๖ โดยการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ๑๑๘ คนผลการศึกษา พบว่า “กลุ่มประชากรมีความคาดหวังว่าครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตควรปฏิบัติบทบาทและหน้าที่ในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยด้านการสอนการอบรม การวัดผลประเมินผลการแนะแนวและการปกครองในชั้นเรียนการพัฒนาชุมชนส่วนครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตปฏิบัติจริงส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการสอนและด้านการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับน้อย”

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านลักษณะหน้าที่การงาน ผลปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การที่ครูพระสอนศีลธรรมได้ทำงานในลักษณะหน้าที่การงานที่ถนัดเหมาะสมกับความรู้และความสามารถของตนเอง เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การสอนศีลธรรมในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสอน นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิตได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ซาเลซนิค** ได้แบ่งความต้องการซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นต้องจัดสนองตอบแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ไว้ ๒ ลักษณะ ดังนี้ ๑. ความต้องการภายนอก ได้แก่ ๑.๑ รายได้ และผลประโยชน์ตอบแทนในการทำงาน ๑.๒ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ๑.๓ การได้ทำงานในลักษณะหน้าที่การงานที่ถนัดเหมาะสมกับความรู้และความสามารถ ๑.๔ ความก้าวหน้า และการยอมรับในการปฏิบัติงาน ๑.๕ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ๒. ความต้องการภายใน ได้แก่ ๒.๑ ความต้องการในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒.๒ ความเป็นผู้ได้รับการยอมรับนับถือจากผู้อื่น ๒.๓ ความต้องการในศักดิ์ศรีของตนเอง ๒.๔ ความต้องการได้รับความสำเร็จในชีวิต

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ในหนึ่งสัปดาห์ครูพระสอนศีลธรรมจะปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตนเองทำการสอนไม่กี่ชั่วโมง ครูพระอาจไม่ชินกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน แสง สี เสียง สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยกับการทำการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **อรรถพ บุษยรัตน์** ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจูงใจในการทำงาน โดยปกติแล้วการปฏิบัติงานของบุคคล จะถูกกำหนดจากปัจจัยที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ๑. การจูงใจในการทำงาน (Motivation) เป็นความปรารถนาที่บุคคลต้องการที่จะ

ทำงาน ๒. ความสามารถในการทำงาน (Ability) เป็นความสามารถที่บุคคลจะทำงานนั้นให้ประสบความสำเร็จได้ ๓. สภาพแวดล้อมในการทำงาน (Work Environment) เป็นการใช้ทรัพยากรที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการทำงานนั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สำราญ รัตนทิพยาภรณ์** ได้ศึกษาความคิดรวบยอดและเจตคติต่อพระพุทธศาสนาและการคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนพระพุทธศาสนาของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษา ๑๕๕ คน พบว่า “ในด้านการสอนพระพุทธศาสนา ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเห็นด้วยในด้านเนื้อหาพระพุทธศาสนา ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้านการจัดคาบเวลาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อสารการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านการจัดบรรยากาศสร้างเสริมศรัทธา ด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอนพระพุทธศาสนา ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับที่ไม่พอใจ”

และเมื่อแบ่งเป็นรายด้านในการอภิปรายผล ตามลำดับ ดังนี้

๑. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหารและบุคลากรผู้ร่วมงาน พบว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหารและบุคลากรผู้ร่วมงานอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติหน้าที่ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนนั้นจะต้องจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูพี่เลี้ยงที่ทางผู้บริหารโรงเรียนจัดไว้สำหรับช่วยครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน การติดต่อประสานงานกัน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับตัวนักเรียนเอง พื้นฐานของสังคมไทยก็ให้เกียรติและเคารพพระภิกษุอยู่แล้วเพราะถือว่าพระภิกษุเป็นหนึ่งในพระรัตนตรัยแก้วสามประการ และเมื่อมีพระภิกษุสงฆ์เข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนจึงให้ความร่วมมือ และมีความสัมพันธ์กันในทางที่ดีในการทำงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปราณี อารยะศาสตร์** ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนและวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั้งใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พบว่า ผู้บริหารระดับวิทยาลัยมีความพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารบริหารงานด้วยความมีเหตุผล ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีเกิดขึ้นในการทำงานกับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจึงมีการสร้างความร่วมมือและความเข้าใจ ซึ่งนำไปสู่บรรยากาศในการทำงานที่เป็นการสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ซาเลซนิก** ดังที่กล่าวมาข้างต้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ใช้ความริเริ่มในการปฏิบัติงาน ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ครูพระสอนศีลธรรมมีเวลาจำกัดในการสอน ต้องทำการสอนให้ได้ตามจุดมุ่งหมายในเวลาที่ยากัด บางครั้งเวลาที่น้อยการใช้ความริเริ่มในการปฏิบัติงานครูพระสอนศีลธรรมจึงไม่มีโอกาสได้ใช้ความริเริ่มนั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **เซอร์เมอร์ฮอร์น และคนอื่น ๆ** มีแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่อิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของบุคคล (Individual Performance Factors) ว่า ประกอบด้วย การสนับสนุนจากองค์กร (Organization Support) ในการปฏิบัติงานของบุคคลจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ บุคคลผู้ที่มีลักษณะตรงกับความต้องการงาน และได้รับการจูงใจในระดับสูง อาจจะไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดีหากได้รับการสนับสนุนที่ไม่เพียงพอจากหน่วยงานหรือที่เรียกว่า ข้อจำกัดด้านสถานการณ์ (Situational Constraint) เช่น ขาดเวลาที่จะทำงาน งบประมาณ

เครื่องมือเครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงานไม่ชัดเจน ระดับความคาดหวังของผลการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม ขาดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานของบุคคลจากแนวคิดดังกล่าว จะพบว่าพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน (Job Performance) น่าจะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการด้วยกัน ดังนั้น ได้จำแนกปัจจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น ๓ ด้านด้วยกัน คือ ปัจจัยด้านลักษณะประชากร เศรษฐกิจ สังคม ปัจจัยด้านกาสนับสนุนจากองค์กร และปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน

๒. ด้านลักษณะหน้าที่การงาน พบว่า พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านลักษณะหน้าที่การงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้ทำหน้าที่ของพระภิกษุโดยสมบูรณ์ เพราะได้เผยแพร่หลักธรรมคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งการสอนศีลธรรมในระดับโรงเรียนในยุคปัจจุบัน ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะยุคปัจจุบันคนในสังคมไม่ค่อยเข้าวัดฟังธรรมกัน การมีครูพระเข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนถือว่าเป็นการเผยแพร่ธรรมะในเชิงรุก เพื่อให้เด็กนักเรียนรู้จักหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านำหลักธรรมะนั้นไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันแก้ปัญหาชีวิตของตัวนักเรียนได้ด้วยหลักธรรมะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มนูญ บุญเชิด** ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด พบว่าลักษณะของงานและความรับผิดชอบและปริมาณงานอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ การมอบหมายของผู้บริหารสอดคล้องกับความรู้ความสามารถของครูพระ ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ครูพระสอนศีลธรรมเป็นผู้เผยแพร่หลักธรรมคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า การที่มีโครงการสอนศีลธรรมในโรงเรียนโดยมีพระมาสอนเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักธรรมคำสอน การเรียนรู้ทางศาสนา วัฒนธรรมและคุณธรรมจริยธรรม เป็นกระบวนการสำคัญ ในการพัฒนาคนและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับความรู้ความสามารถของครูพระ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **บัญชา แก้วเกตุทอง** ยังได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงานไว้ว่า “หัวหน้าหน่วยงานจะต้องเป็นผู้ที่มีหน้าที่ที่จะทำให้ภารกิจทั้งหมดบรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์โดยจะต้องรับผิดชอบต่อผลงานที่ตนควบคุมบังคับบัญชา ถึงแม้งานนั้น จะมีได้กระทำด้วยตนเองก็ตาม”

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ท่านได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ในงานที่รับผิดชอบ ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า งานการสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูพระสอนศีลธรรม ถ้าปัจจัยในการทำการเรียนการสอนเอื้ออำนวยงานก็จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา งบประมาณ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในงานที่รับผิดชอบก็ไม่สามารถแสดงศักยภาพออกมาได้เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **เซอร์เมอร์ฮอร์น และคนอื่น ๆ** มีแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่อิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของบุคคล (Individual Performance Factors) ว่า การได้รับการสนับสนุนงบประมาณ งบประมาณเป็นปัจจัยที่ความสำคัญประการหนึ่งต่อการบริหารเพื่อเป็นค่าจ้างแก่กำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ และยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดซื้อ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงานเปรียบเสมือนน้ำมัน หล่อเลี้ยงที่ช่วยให้กลไกอื่น ๆ ในระบบบริหารมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่แหล่งที่มาของหน่วยงานราชการมาจากงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนี้ยังเป็นเงินรายได้ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ และเงินบริจาค การศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

ของตน จึงต้องคำนึงถึงการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ อันน่าจะส่งผลให้หัวหน้ากองช่างเทศบาล ตำบลสามารถปฏิบัติงานได้ยิ่งขึ้น

๓. ด้านความพอใจ และการยอมรับในการปฏิบัติงาน พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านความพอใจและการยอมรับในการ ปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะในเรื่องของความพอใจ ในหน้าที่การงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปรากฏออกมาเป็นนโยบายจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โครงการนี้ แรงจูงใจอื่นเช่นการยกย่อง การชมเชยหรือการให้รางวัลสำหรับครูพระที่ทำการสอนศีลธรรม จนเกิดผลดีในทางปฏิบัติในโรงเรียนที่ตนเองสอน ส่วนด้านการยอมรับในการสอนศีลธรรมในโรงเรียนของ บุคคลต่างๆ ในโรงเรียน เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนถือว่าการยอมรับในทางที่ดีที่มีครู พระเข้ามาสอนในโรงเรียนทำให้เด็กนักเรียนใกล้ชิดพระศาสนามากขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ การพิจารณาปรับค่าถวายนิยัตย์ภัตในการสอน มีอยู่เสมอและเป็นปัจจุบัน ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า นอกจากปัจจัยด้านลักษณะบุคคลที่สำคัญ อัน ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ ระดับการศึกษา นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล ถ้ามีการ ปรับค่าถวายนิยัตย์ภัตในการสอนก็จะเป็นแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจที่สำคัญที่จะกระตุ้นการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปอีกประการหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **สมยศ นาวิการ** ที่กล่าวถึง องค์ประกอบที่จะช่วยสร้างขวัญที่ดีในองค์กร ขวัญในการทำงานขององค์การใดสูงหรือต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ ๑. ลักษณะท่าทีและบทบาทของผู้นำที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา กล่าวถึง สัมพันธภาพที่ดีจะช่วยสร้างขวัญในการทำงานในผู้ใต้บังคับบัญชา และนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การ ๒. ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในองค์กร ๓. ความพึงพอใจต่อนโยบายการดำเนินงานของ องค์การ ๔. ระบบการให้รางวัล การเลื่อนขั้นเงินเดือนและการเลื่อนตำแหน่งขององค์การ ๕. สภาพในการทำงานถูกสุขลักษณะ กล่าวถึงระบบถ่ายเทอากาศ อุณหภูมิ และความชื้นจะต้องอยู่ในระดับที่เกื้อหนุนการ ทำงาน ๖. สุขภาพของผู้ปฏิบัติงานแข็งแรง และสมบูรณ์ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการพิจารณาผลงานด้านการสอนที่ ผ่านมาเป็นอย่างดี ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า การพิจารณาผลงานด้านการสอนหากมีการวัดผล ประเมินผลของการทำงานที่ผ่านมาอย่างสม่ำเสมอมีการติดตามผลก็จะสามารถเป็นตัวบ่งบอกได้ว่า การทำ หน้าที่ครูพระสอนศีลธรรมประสบผลสำเร็จ มีความก้าวหน้า นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติ ประยุกต์ใช้กับ ชีวิตประจำวันได้ แต่ในความเป็นจริงแล้วเมื่อครูพระทำการสอนเสร็จ ก็ไม่มีการพิจารณาผลงานที่ผ่านมา ทำให้ไม่ทราบว่าการสอนของครูพระแต่ละรูปในแต่ละโรงเรียนประสบผลสำเร็จเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับ **สมพงษ์ เกษมสิน** มีความเห็น เกี่ยวข้องกับแนวทางที่สร้างความก้าวหน้าในงานว่า กำหนดมาตรฐานและ สร้างเครื่องมือ สำหรับวัดผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน เช่น จัดให้มีระบบการประเมินผลงานเพื่อประโยชน์ ในการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือน สับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่การงาน ฯลฯ เป็นต้น เพราะการ จัดสร้างมาตรฐานที่เชื่อถือได้ไว้ในองค์กรเพื่อประโยชน์ดังกล่าวนี้ ย่อมจะสามารถป้องกันความลำเอียง และข้อครหาอันจะเป็นทางนำไปสู่การเสื่อมขวัญในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรได้

๔. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนของครูพระส่วนใหญ่

จะใช้วัดเป็นสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนเพราะโรงเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ใกล้วัดทำให้ตัวนักเรียนได้สัมผัสกับพระศาสนาอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะวัดเป็นที่สงบร่มเย็น เหมาะแก่การเรียนการสอนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเพราะเด็กอยู่ในสถานที่จริง ได้ปฏิบัติจริงในเรื่องศาสนพิธีทางศาสนา ทำให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พ.อ. วิทยา สุวรรณดี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ กองบัญชาการ มณฑลทหารบกที่ ๑๔ ผลการวิจัยพบว่า “ข้าราชการ กองบัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑๔ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีระดับความพึงพอใจในแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านลักษณะงาน ด้านผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ด้านความก้าวหน้าและการยอมรับในการปฏิบัติ ด้านค่าตอบแทน และสวัสดิการ และด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ พบว่า มีปัจจัยอายุเท่ากันที่มีอิทธิพล ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ กับความแตกต่างของสถานภาพการสมรส อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ และรายได้ของข้าราชการ พบว่าข้าราชการที่มีอายุที่แตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจในแต่ละด้านแตกต่างกันซึ่งมีข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับความพึงพอใจของข้าราชการได้แก่ การเพิ่มแรงจูงใจที่มีใช้เงิน คือ การยกย่องชมเชย หรือมอบรางวัลแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่องานสำเร็จ การพิจารณาความก้าวหน้าในยศ ตำแหน่งยึดถือผลการปฏิบัติงานมากกว่าความอาวุโสการปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานให้เพียงพอ ทันสมัย ดำเนินกิจกรรม ๕ ส ภายในหน่วยงานโดยต่อเนื่อง การจัดทำโครงการเสริมรายได้ลดรายจ่าย แก่กำลังพล และครอบครัวให้ขยายครอบคลุมมากขึ้น”

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ห้องเรียนที่ใช้สอนมีความเหมาะสมกับการเรียนเป็นอย่างดี ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่ครูพระสอนศีลธรรมปฏิบัติงานในโรงเรียน มีการจัดเตรียมสถานที่ โรงเรียนให้ความร่วมมือ มีการประสานงานที่ดีเกิดขึ้นในองค์กร จึงทำให้มีห้องเรียนที่เหมาะสมเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **มุสตี สัตยะมานะ** ได้กล่าวให้เห็นความสำคัญของขวัญที่มีต่อการปฏิบัติงานไว้ดังนี้ ๑. ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ๒. ก่อให้เกิดความซื่อสัตย์ จงรักภักดีที่ผู้ปฏิบัติงานพึงมีต่อองค์กร ๓. เสริมสร้างให้เกิดการปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบแบบแผน ๔. ทำให้องค์กรแข็งแกร่ง สามารถฟันฝ่าอุปสรรคไปได้ ๕. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจในองค์กร ๖. ทำให้เกิดความคิดริเริ่มในกิจการต่าง ๆ ๗. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นในองค์กร

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ แสงสว่าง และการถ่ายเทอากาศในห้องเรียนมีความเหมาะสมเป็นอย่างดีในการจัดการเรียนการสอน ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอน ที่ครูพระสอนศีลธรรมเข้าไปปฏิบัติงานนั้น สภาพแวดล้อม แสง สี เสียง การถ่ายเทของอากาศเป็นทรัพยากรที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการทำงานนั้น ความพึงพอใจของสภาพแวดล้อมในส่วนนี้ของครูพระยังมีความบกพร่องที่จะจัดการเรียนการสอน ผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการสอบถามเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สำราญ รัตนทิพยากรณ์** ได้ศึกษาความคิดรวบยอดและเจตคติต่อพระพุทธศาสนาและการคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนพระพุทธศาสนาของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษา ๑๕๕ คน พบว่า “ในด้านการสอนพระพุทธศาสนา

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเห็นด้วยในด้านเนื้อหาพระพุทธศาสนา ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้านการจัดคาบเวลาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อสารการเรียนรู้การสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านการจัดบรรยากาศสร้างเสริมศรัทธา ด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอนพระพุทธศาสนา ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับที่ไม่พอใจ”

๒. การเปรียบเทียบการความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ที่มี อายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจมีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุ ต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมทั้ง ๔ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจกับการปฏิบัติงานไม่เหมือนกัน บางโรงเรียนอาจมีการบริหารจัดการ ประสานงานให้มีความร่วมมือร่วมทั้งมีสถานที่ที่เหมาะสม กับการจัดการเรียนการสอนทำให้ครูพระสอนศีลธรรมแต่ละรูปมีความพึงพอใจไม่เหมือนกัน

๒) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจมีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ครูพระสอนศีลธรรมที่สำเร็จในระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน ครูพระสอนศีลธรรมแม้ว่าจะมีระดับการศึกษาต่างกันแต่ล้วนมีจุดมุ่งหมายเหมือนกัน คือ เป็นผู้เผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงกับการดำรงชีวิต เพื่อที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ควรจัดให้มีการพิจารณาความพอใจในหน้าที่การงานสำหรับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนและจัดให้มีการพิจารณาถวายนิตยภัตในการปฏิบัติงานของครูพระให้มากขึ้นกว่าเดิมเพราะครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนแต่ละรูปต้องมีค่าใช้จ่ายมากในการปฏิบัติงาน เช่น ค่าเดินทาง ค่าเอกสาร ที่จะใช้ในการสอนรวมถึงสื่อที่ใช้ในการสอนด้วยซึ่งนิตยภัตที่ได้รับในปัจจุบัน ก็ไม่เพียงพอ

๒) ควรจัดให้มีรางวัลที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น ประกาศนียบัตร หรือ เกียรติบัตรในการสอนศีลธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับครูพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียน

๓) ควรจัดให้มีการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้สำหรับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นประจำ และต่อเนื่องเพื่อให้ครูศีลธรรมในโรงเรียนมีความรู้และประสบการณ์มากขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเอง และเพื่อให้ครูพระสอนศีลธรรมเป็นที่ยอมรับมากขึ้นกว่าเดิม

๔) ผู้บริหารตามสายงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควรอยากให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบระบุ บุคคลผู้เป็นผู้บริหารของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในระดับอำเภอเพื่อว่าเวลาครูพระมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนจะได้ให้คำแนะนำได้อย่างใกล้ชิด

๕) ควรจัดให้มีหลักสูตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียนโดย เฉพาะ ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพราะครูพระแต่ละรูปจัดเรียนการสอนไม่เหมือนกัน และหน่วยงานที่รับผิดชอบก็ควรจัดสื่อในการเรียนการสอนให้ครูพระอย่างเพียงพอเพราะในปัจจุบันครูพระต้องหาสื่อเอง และการสอนของครูพระแต่ละรูปก็ไม่ไปในแนวเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้การสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และได้ผลในทางปฏิบัติมากขึ้น

๖) ควรจัดงบประมาณให้กับทางโรงเรียนเพื่อจัดห้องสำหรับจัดการเรียนการสอนด้านพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะ เพราะในบางโรงเรียนก็อยู่ไกลจากวัดมากไม่สามารถเดินทางไปเรียนที่วัดได้จึงต้องเรียนที่ห้องเรียนปกติ จึงทำให้เด็กไม่ได้บรรยากาศ กล่าวคือบางครั้งการเรียนการสอนก็ต้องให้เด็กได้ทำสมาธิบ้างซึ่งห้องเรียนที่นักเรียนใช้เรียนปกติไม่เหมาะสม

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในเขตพื้นที่อื่น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบ

๒) ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระที่ทำการสอนในระดับต่างๆ เช่น ในโรงเรียนพระปริยัติ แผนกต่างๆ หรือในมหาวิทยาลัยสงฆ์

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, ๒๕๔๒.

ชม ภูมิภาค. การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม. กรุงเทพมหานคร : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๖.

สุสดี สัตยะมานะ. องค์การและการจัดการองค์การ. กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๒๑.

พรธณี ชูทัย. จิตวิทยาจากการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพิมพ์โอเดียนส์, ๒๕๔๐.

พระเทพโสภณ ประยูร ธมมจิตโต. ทิศทางการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

ไพเราะ ไตรติลานันท์. พัฒนาความคิด พัฒนาคน พัฒนาคุณภาพชีวิตจังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : สาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๔๑.

วาริญา ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. จิตวิทยาพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชีวาภิวัฒน์, ๒๕๔๑.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร, ๒๕๔๒.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๗.

สมยศ นาวิการ. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : สมหมายการพิมพ์, ๒๕๒๔.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. สังคมวิทยาผู้สูงอายุ : ความเป็นจริงและการคาดการณ์ในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

สมัคร บุราราศ. ปรัชญาพราหมณ์ในสมัยพุทธกาล. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, ๒๕๓๔.

- แสง จันทร์งาม. **ศาสนศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๔.
- อรรณพ บุญยรัตพันธุ์. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๒๕.
- อรุณ รักธรรม. **หลักมนุษยสัมพันธ์และการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.
- อุทัย หิรัญโต. **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.
- สมิต สัจฉกร. “การพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้”, *Quality Journal*. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑๒ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๔๑) : ๑๑๑-๑๑๔.
- กิตติ พงษ์เลิศฤทธิ์. “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสหกรณ์การเกษตรในเขตสหกรณ์ฯ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๓๒.
- ดิเรก โรจน์ปาน. “บทบาทและหน้าที่ที่คาดหวังและปฏิบัติจริงของครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอในเขตการศึกษา ๖”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๙.
- ธิดา สำราญเกษ. “พฤติกรรมการสอนของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่ม ๓”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๙.
- พระมหาภูเมศร์ ชาเหล่า ซาคโร. “การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๓.
- รสสุคนธ์ เกียรติสกุล. “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “กุศลกรรมบถสิบ” ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยการสอนแบบพุทธวิธีกับแบบบรรยาย”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๘.
- สมรภูมิ ขวัญคุ้ม. “ความพึงพอใจของบุคลากรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีต่อการจัดสวัสดิการภายในมหาวิทยาลัย”. **วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๐.
- สาโรช ไสยสมบัติ. “ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, ๒๕๓๔.
- สำราญ รัตนทิพยากรณ์. “ความคิดรวบยอดและเจตคติต่อพระพุทธศาสนาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนพระพุทธศาสนาของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖.
- การศาสนา, กรม. “หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา”. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๕, (อัดสำเนา).